

Opponensi vélemény

Kárpátiné Daróczy Judit

A kompetencia hatalom?

Mit ér a gazdasági felsőfokú képzés, ha nem ad diplomát?

című

nyilvános vitára benyújtott PhD értekezéséről

A jelölt által benyújtott, mellékletekkel együtt 232 számozott oldalt tartalmazó értekezését, illetve az ahhoz csatolt tézisleveletet (28 számozott oldal), illetve a jelölt tudományos teljesítményét a Pannon Egyetem Doktori Szabályzata alapján áttekintettem.

Összefoglalva a jelölt teljesítménye alapján támogatom az értekezés nyilvános vitára bocsátását és a PhD fokozat odaítélését:

- kutatási témája aktuális és fontos kérdést vizsgált,
- az eredmények bizonyítják a jelölt többéves kutatási tapasztalatát, témában való jártasságát,
- a vonatkozó szakirodalom kritikai feldolgozását végezte el, amire aktívan épít,
- a választott kutatási módszerei megfelelőek, választását megfelelően indokolja, továbbá különböző kutatási forrásokat és módszereket jól kombinált vizsgálati kérdéseihez megválaszolásához,
- önálló eredményekre jutott,
- a dolgozat stílusa és kivitele megfelel a követelményeknek.

A jelölt munkahelyi vitáján bizottsági tagként részt vettem, az értekezés korábbi változatát ismerem. A jelölt a munkahelyi vitán felvetett észrevételek és a bírálói vélemények alapján az értekezést átstrukturálta és megfelelően kiegészítette. A módszertani fejezetet jelentősen fejlesztette.

Észrevételeimet és javaslataimat részletesen az alábbiakban adom meg, figyelembe véve a Pannon Egyetem Doktori Szabályzat 9. mellékletének javaslatait az értekezés elbírálásához.

Témaválasztás:

A felnőttképzés reformja-átalakítása évek óta tart, a folyamat vége még ma sem jelezhető előre. E folyamat(ok)ban a képzések tartalmától a szerkezeti és szervezeti kérdések láthatóan nagyobb hangsúllyal szerepelnek. A fejlesztések várt előnyei a napi gyakorlatban még nem érződnek teljes körűen. A felsőoktatási intézmények felnőttképzési szerepvállalásának újrapozicionálása – különösen a felsőoktatási szakképzések megjelenésével – számos új kihívást generált. A felnőttképzések egy körének felsőoktatási intézményekhez való terelése hasonló irányú finanszírozási változásokkal is jár, így az intézmények fennmaradásához nagyban hozzájárulnak; a képzésekben résztvevőknek pedig – feltételezve, hogy tanulmányaikat

folytatni is akarják – általában olcsóbb alternatívát biztosít, mint a középiskola után azonnal belépni a felsőoktatásba.

A felsőoktatási szakképzés és az alapszakok összekapcsolásának (beszámítás, közös órák stb.) jelenlegi szintjéből adódó problémák mellett számolni kell azzal is, hogy a hallgatók és oktatók a felsőfokú szakképzéssel is folyamatos összehasonlítják az új rendszert. Így a változások elhúzódók lesznek még akkor is, ha további átszervezések nem történnek.

A jelölt ebben a folyamatosan változó oktatási rendszerben dolgozott és dolgozik hosszú ideje, azt alaposan ismeri, ami kutatásának előkészítésében és a következtetések megfogalmazásában érződik. Kutatási területét a jelölt jól lehatárolja, kérdéseit egyértelműen megfogalmazza.

A téma tudás- és kompetencia alapú megközelítése nem ismeretlen, hiszen megjelenik a képzési és kimeneti követelményekben, sőt a szakindítási kérelmekben is, a jelölt munkája szintetizáló szemmel közelíti meg a kérdést, ami helyes és fontos.

Szakirodalom feldolgozása:

Az értekezés irodalomjegyzéke 310 forrást jelöl meg, amelyek tágabb időszakot ölelnek fel, igazodva az értekezés témájához és történeti elemeihez is. A munkahelyi vitán a szakirodalom feldolgozását, logikai felépítését több kritika érte, a tudásmenedzsment, kompetencia-menedzsment, a munkaerőpiaci és oktatási tényezőket a nyilvános vitára benyújtott változat sokkal világosabb kezeli. Egyértelműek azok a lehatárolások, amelyek a kutatás szűkebb területére irányítják a figyelmet.

A szakirodalom feldolgozása során számos alapvető modellt részletesen mutat be a jelölt, ezek tömörítése vagy mellékletbe helyezése nem rontotta volna az értekezés érthetőségét.

A források felhasználása, hivatkozása, továbbá az illusztrálásra szánt ábrák és táblázatok megfelelőek.

Módszertan:

A jelölt több, szekunder és primer forrásokra egyaránt épít kutatása során. Jónak tartom, hogy a primer empirikus vizsgálat során minden oldal véleményének megkérdezésére törekszik, illetve ehhez több felmérést használ. A megalapozó kutatásokban való részvételét már az értekezés elején megfelelően tisztázza, a később bemutatott eredmények saját munkájának tekinthetők.

A fejezetet a munkahelyi vita óta, az ott elhangzott javaslatok alapján jelentősen átdolgozta. Az alkalmazott módszertan megfelel a kutatás jellegének.

Az adatgyűjtés, illetve a statisztikai adatfeldolgozás során használt módszereket részletesen bemutatja, indokolja. Jelentősen fejlesztette továbbá a kvalitatív vizsgálatok módszertani részét is a jelölt, a grounded theory módszer alkalmazását megfelelőnek tartom.

Eredmények, önálló tudományos teljesítmény:

A jelölt 4 hipotézisben jeleníti meg feltételezéseit és ehhez kapcsolódóan 4 tézisben foglalja össze eredményeit. A hipotézisek relevánsak, a kutatási kérdésből és háttérből fakadók, lefedik a kutatási célokat, továbbá megválaszolásuk a téma tágabb megoldására tett állami és intézményi erőfeszítéseket is elősegíthetik.

Az elemzési eredmények bemutatása összhangban van a módszertani fejezetben bemutatott részekkel, továbbá követi a felvázolt hipotéziseket. A statisztikai és kvalitatív elemzés egyaránt megfelelő.

Az összefoglaló fejezetben külön figyelmet fordít a jelölt a kutatási kérdések tömör megválaszolására is. Az értekezés végén kijelölt további kutatási irányok követésére biztatni tudom a jelöltet.

A tézisek szövegezése átfogalmazásra került, így érthetőbbek lettek a teljes anyag átolvasása nélkül is.

Az 1. tézis két megállapítást foglal egybe, célszerű lett volna a) és b) alponttal jelölni őket. Tartalmával egyetértek. Újszerű eredményként való elfogadását javaslom a bizottságnak.

A 2. tézis új eredményként való elfogadását javaslom a bizottságnak.

A 3. és 4. tézisek újszerű eredményként való elfogadását javaslom a bizottságnak. A 4. tézisnél a jelölt csoportosítja a hallgatókat tanulási aspirációik alapján. A csoportok a munkahelyi vitára benyújtott anyaghoz képest új megnevezéseket kaptak, amelyek véleményem szerint megfelelőbben fejezik ki azok valós tartalmát.

Kérdések:

Az értekezés alapján a jelölt felé explicit módon fogalmazok meg kérdéseket:

1. Milyen alapvető változásokat vár a felsőfokú-felsőoktatási szakképzésben a közeljövőben, illetve hogyan értékeli az eddigi tendenciákat?
2. Milyen oktatásmódszertani változások szükségesek a felsőoktatási intézmények oldaláról a sikeres felsőoktatási szakképzéshez, illetve mikor tekinthetjük azokat sikeresnek?
3. Véleménye szerint a hallgatók és szülők igényeinek jobban megfelel-e a felsőoktatási szakképzés, mint a felsőfokú szakképzés?
4. Milyen módszerekkel és adatkörrel tudná monitorozni a felsőoktatási szakképzés hatékonyságát?

Az opponensi vélemény elején tett összefoglalásban jeleztem, hogy a nyilvános vita lebonyolítását és PhD fokozat odaítélését támogatom. A jelölt bizonyítja alkalmasságát a kutatómunkára. A bemutatott eredményeket a jelölt saját, előremutató, szakmát gazdagító munkájaként értékelem. Munkája megfelel a vonatkozó követelményeknek.

Miskolc, 2016. november 21.

Dr. habil. Berényi László
egyetemi docens
Vezetéstudományi Intézet
Miskolci Egyetem